

MELÍ PÜCHI KE CHE, MELÍ NÜTRAM

MAPUZUNGUN

elige vivir
SIN DROGAS

MELİ PÜCHİ KE CHE, MELİ NÜTRAM

Mogeliyiñ kiñe ellagen ka wif mapu Chile üytugei, ka mülei fentreken kakeume antü, leliwal mapu mew, iyael ka chumgechi gen ta che. Ka fachantü kimaimi epu malen ñi nütram ka epu püchi ke wentru, kakeumei ñi küpan... ¡welu fey rume trürlei eimi meu!

Feichi püchi waria Putre pigechi, rüf pikum Chile mapu püle, cheu mawünkei walüg antü meu müten, mogelei kiñe pichi wentru Aruwiri pigelu, aymara ñi zugu meu “nentu ülkatukelu”. Amukei chillkatuwe ruka mew kakelu pichi ke zomo ka pichi ke wentru egu chew azümtuigün fentrenke zugu.

Naü antü meu, amukei ñi chau egu kamañtuwal ta alpaca ütatukelu winkul meu. Aruwiri fillantu yeniei kiñe wilal fey ñi kizu zeumal yeal kümeke iyael ka füshküko. Rume kümentufi ta zawe kofke, afün poñi ka kochü fún fey elukeyu newen wechual ka naütual winkul mew.

Zoi ayikei ta Aruwiri zeumayam ülkantun famgechi reke:

*Re küme ileken inche
mapu fún iyael
tañi külfünche geam ka newenche geam
Winkul meu ka chilkatuwe ruka mew.*

Willi mapu meu mülei püchi waria ina lafken mew Trürwa pigei. Fey meu mogelei Millaray tañi chuchu egu. Sayen, mapuzugun meu “Sakiñ pialu”. Rume mür rupakeigu chuchu egu, fey ñi ñuke küzawkei chew ñi gillageken ta pu challwa.

Millaray, ñi üy “milla rayen pigei” Fey Zoi ayikey, allkütualfiel ñi chuchu nentunmu kuifike nütram ka piām chumlefel ta mogen kuifi mew, petu ñi chapetunen ellagechi kurü kal lonko.

Ka femgechi allkükefui tañi chuchuyem pichi zomogefulu zeuma gütron mu. Epe kiñe fütra chillka rekeley cheu ñi upegenuam chi piām. Zoi ayiukey ta Millaray kom feichi nütram chum üytugeken ta fill chemkün: Anüm, challwa, kura ka pu wagülen.

Kom feichi zugu küpa kimtukuniepei, fey fucha zomo gele, ka nütramtuafi.

AEROPUERTO MATAVERI

Ragiñ füta lafken meu, puñkülelu Chile mapu meu,
mülekei kiñe ayin wapi Rapa Nui pigelu, fey meu mogelei
Pua, chi malen niey kayu tripantü fey poyeniey ta rayen.
Tañi üy, “rayen” pilei.

Rumeñma ayikefi feimu takuntuwkei re rayen
takun mew, rayen pichike karpa ka kiñeke rayen
peshkintuwal tañi ellan kuürü kal lonko.

Kiñe antü, chillkatuwe ruka mu, pu malen ka pichike
wentru rume ayiuküleigün tañi küparkealu we kimelfe
kañpüle tuwlu fey Pua rakizuami ñi eluwüal ellagechi
rayen keltantue, feipigei Karone Tiare ka kizu rume küme
zeumakefi.

Pua kimeltuy ñi traf trapümal buganvilia rayen ñi pu
trür egün, lig tiare, tapül tii ka fentren kakeume rayen.
Ka fey, kimeltuy chum rulpayal füw trapümal
tapül peshkiñ ka femtual kiñe güf tañi lef
llagkünoam. Akulu ti we kimelfe zomo
rume ayüwi ellagechi keltantuwe rayen
eluelumu ta pu malen ka pu pichike
wentru.

Cheu llitupei ta Loa leufü, ragiñ üwe mapu Atacama meu, mogelei tañi chau egu pichi Asiri, tañi pu che meu Quechua “ayelekelu” feipilei. Ka femgechigei, kurü trawa, kurü kal lonko ka kiñe füta ka ellagechi ayen.

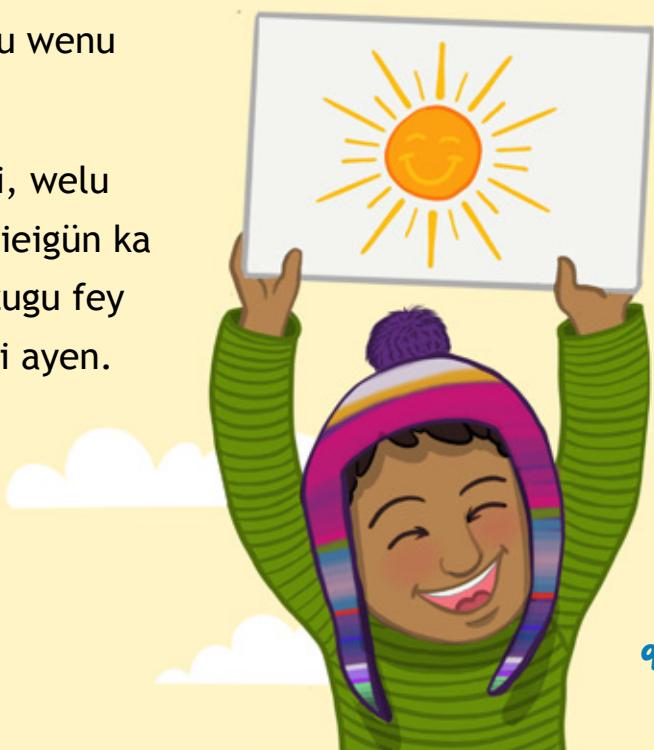
Asiri lefkei, aukantukei, rügkükey welu zugukelai, feimu re maichünekey ñi kuwü küpa feipulu chem rume. Tañi wenüy kiñeke meu kimkelaigün ñi chem pimeken, welu azümtuigün: rulelpaniegekey chillka ka wiriwe ñi wirintuwal chem ñi zuamün Asiri, kiñe manzana, kiñe panko kam kiñe rayen.

Kiñe walüg antü mew, mawünkülen mu waria meu, pu ziweñ chillkatuwe ruka gillawigün kiñe füta füren zugu mu.

—Poyen wenüy Asiri, güpütuge ta Inti Tayta, chau antü.

Asiri zeumafi fütañma, choz limon reke. Yefigün ti gepün lepün meu ka alüntu wenuntuigün, küme liflu wenu mapu fentekunuygün.

Asiri nentu zugulai, welu kom tañi pu wenüi kimnieigün ka logkontukunieygün chi zugu fey wiñolkey kiñe ellangechi ayen.

Tüfa chi meli ellangechi nütram puwi fantepu, küpalei ta alü kamapu welu kiñe troy mapu meu tuwigün kom. Pu malen ka pichike wentru rume kakewgei egün, welu ka epe trürlei eimi meu, tami küme iken mu, ayikewmi allkütual kake nütram, ka zeumakeimi ellaken chemkün ka ayekeimi allkütun mu piwke mew. Inei kam kimüy chumül chi ta ka kimniegeafuymi kiñe piam kam nütram mew tüfa ta chillka ülkantun reke allkütulu eymi.

SENASA
Ministerio del Interior
y Seguridad Pública

Gobierno de Chile

eligevivir
— SIN DROGAS —